

Kilpajuoksu kullasta

Mainokset huutavat: Myy kultasi meille! Kannattaako siis piirongit tyhjentää perintökoruista ja myydä ne nyt vasta myöhemmin? Vai onko järkevämpää päinvastoin sijoittaa kultaan?

Teksti Jouko Marttila

Maailmalla on käynnissä kultaryntäys, jolle ei näy loppua. Kullan hinta on takonut ennätysnäytöksiä, mutta ostajia riittää. Kultakauppiat hamuavat vanhoja koruja, keskuspankit ja sijoittajat kultaharkkoja. Kulta hankitaan suojaksi talouden myrskyjä ja hintojen nousua vastaan.

Kullan kalleus hidastaa korukauppaa ja lisää sijoituskullan kysyntää. Kova hinta houkuttaa myymään perintökoruja, joiden arvo on äkkiä moninkertaistunut. Ostajia riittää ja internet on pullollaan monenkirjavia tarjouksia. Kulta ei silti kannata myydä ilman harkintaa. Hinnat vaihtelevat, ja jos rahanpuute ei ole pakottava, tunnearvo voi usein olla perintökorun rahallista arvoa suurempi.

”Yksityishenkilön kannattaa kilpailuttaa hinnat, jos on myymässä koruja. Hintaerot suorastaan hirvittävät”, markkina-analyttikko Eija Salavirta Suomen Pankista sanoo.

Seura-lehden tekemä kartoitus kotimaisilla kultamarkkinoilla osoitti, että kadunmiehen onkin syytä olla tarkkana eikä langeta ensimmäiseen houkutukseen. Suomessa yleisimmin käytetyn 14 karaatin kullan hintaero halvimmasta ja kalleimmasta ostotarjouksen välillä oli yli 80 prosenttia.

Maailmanmarkkinoilla kulta hinnoitellaan dollareissa per unssi, joka on 31,1 grammaa.

Kultaesineen arvo lasketaan sen kultapitoisuuden mukaan. Kultapitoisuus ilmoitetaan karaatteina. Puhdas kulta on 24 karaatin kulta. Suomessa yleinen 14 karaatin kulta sisältää kultaa

14/22 osaa eli vähintään 58,5 prosenttia. Kultapitoisuus merkitään leimalla, joka löytyy yleensä esineen sisä- tai kääntöpuolelta. Suomessa leimat ovat 375, 585, 750, 916 ja 999, jotka vastaavat 9, 14, 18, 22 ja 24 karaattia.

Pahempaa luvassa?

Maailman suurimmat kultavarannot makaavat keskuspankkien holveissa. Vielä 1990-luvulla keskuspankit myivät kultaa enemmän kuin ostivat. Nyt tilanne on muuttunut. Keskuspankit ovat ryhtyneet kasvattamaan kultavarantojaan, mikä on poikkeuksellista. Edellisen kerran niin tapahtui vuonna 1988.

Euroopan keskuspankki, sen enempää kuin Suomen Pankkikaan, ei koskaan perustele kultaostojaan tai myyntejään. Siirtymistä myyntilaidalta ostopuolelle pidetään joka tapauksessa merkinä viranomaisten varautumisesta entistä epävarkaampiin aikoihin.

Kultaa suojaksi

Keskuspankit ovat sijoittaneet suurimman osan varallisuudestaan valuuttoihin, valtioiden joukkovelkakirjoihin ja

muihin vähäriskisinä pidettyihin arvopapereihin. Maailman velkakirjamarkkinat ovat talousongelmien jäljiltä sekavassa tilassa. Eurooppalaisten velkakirjojen arvo on laskenut ja korot vastaavasti nousseet. Velkakirjoja omistavien keskuspankkien ja muiden sijoittajien riskit ovat kasvaneet. Kulta on yksi tapa hajauttaa riskejä.

”Kehittyvät taloudet kuten Venäjä, Kiina, Intia ja Meksiko ovat lisänneet kultaostojaan, kun samaan aikaan länsimaiden keskuspankit ovat vähentäneet myyntejään. Se näkyy myös hinnassa. Kullan avulla yritetään vakauttaa ja hajauttaa pitkäaikaisia sijoituksia”, markkina-analyttikko Salavirta kertoo.

Yksi riski, jota vastaan keskuspankit ja muut sijoittajat haluavat suojautua, on valtioiden ajautuminen maksukyvyttömyyteen. Euroopan velkaki-

riisi on saanut osan sijoittajista menettämään uskonsa hallitusten kykyyn ratkaista ylivelkaantumisen aiheuttamia ongelmia. Jos euroalue hajoaisi, niin velat muuttuisivat

Eniten kultaa on Yhdysvalloilla, mutta Kiina on lähentynyt kovaan kiriin.

Korkein tarjous 14 karaatin kullasta on liki kolmanneksen enemmän matalimpaan verrattuna.

Keskuspankkien kultavarannot (tonnia):

1.	Yhdysvallat	8 136
2.	Saksa	3 401
3.	IMF	2 814
4.	Italia	2 452
5.	Ranska	2 435
6.	Kiina	1 054
7.	Sveitsi	1 040
8.	Venäjä	842
9.	Japani	765
10.	Hollanti	613
11.	Intia	558
12.	EKP	502
...		
43.	Suomi	49

Lähde World Gold Council

Romu- ja korukultatarjoukset			
	14 K	18 K	24 K
Korut rahaksi	11,98 e/g	14,59 e/g	37,50 e/g
Kulta rahaksi	12,30 e/g	16,06 e/g	34,96 e/g
Kultapörssi	17,00 e/g	22,00 e/g	38,71 e/g
MyyKulta.fi	15,71 e/g	20,15 e/g	37,34 e/g
Tavex	18,80 e/g	25,00 e/g	37,20 e/g

Hinnatiedot on kerätty kultaostavien yritysten verkkosivuilta joulukuussa 2011.

tappioiksi ja arvopaperit arvottomiksi. Kulta paikkaisi näitä tappioita.

Kiina kahmii lisää

Kiina on edennyt monella rintamalla kohti taloudellista maailmanvaltaa. Kun muualla painitaan velkaongelmien kanssa, Kiina on kasvattanut valuutta- ja kultavarantoaan nopeasti kasvaneen viennin ansiosta. Vaikka Kiina julkistaa ostojaan hyvin harvoin, sen tiedetään toimivan aktiivisesti kultamarkkinoilla.

Viimeksi Kiina paljasti kultavarantonsa suuruuden vuonna 2009. Silloin Kiinan keskuspankin omistaman kullin määrä lähes kaksinkertaistui 600

Kulta ei ole vielä historiansa hintahuipulla.

tonnista 1 054 tonniin. Kiinan kultavarannon arvo on silti vain noin 50 miljardia dollaria eli alle kaksi prosenttia sen koko valuuttavarannosta.

”Kiina paljastaa ostonsa yleensä aika pitkällä viiveellä. Se kuten muutkin kehittyvät taloudet ostavat kultaa osittain siksi, että muiden sijoitusten riskit ovat kasvaneet. Dollari ja euro sekä valtioiden velkakirjat eivät enää houkuttele”, kultamarkkinoiden asiantuntija Eija Salavirta Suomen Pankista arvelee.

Kiina kasvattaa kultasijoituksiaan Yhdysvaltain velan kustannuksella. Amerikkalaiset elävät yli varojensa kiinalaisten sijoituksilla, sillä Kiina on Yhdysvaltain suurin velkoja. Se omistaa yli 35 prosenttia Yhdysvaltain valtion myymistä joukkovelkakirjoista. Suoraan ja välikäsen kautta Kiinan dollarivelkapotin arvioidaan olevan yli tuhat miljardia dollaria, eli samaa kokoluokkaa kuin Euroopan arvioidaan tarvitsevan velkakriisinsä hoitamiseen.

Kiina ei voi luopua dollariveloistaan yhdessä yössä. Jos se myisi ame-

rikkalaiset velkakirjat nopeaan tahtiin, dollarin arvo ja samalla Kiinan omien dollarisijoitusten arvo romahtaisi. Kultavarantojen kasvattaminen tarjoaa hiljaisen vaihtoehdon dollarin heikentämiseen ja Kiinan oman valuutan juanin uskottavuuden vahvistamiseen kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla.

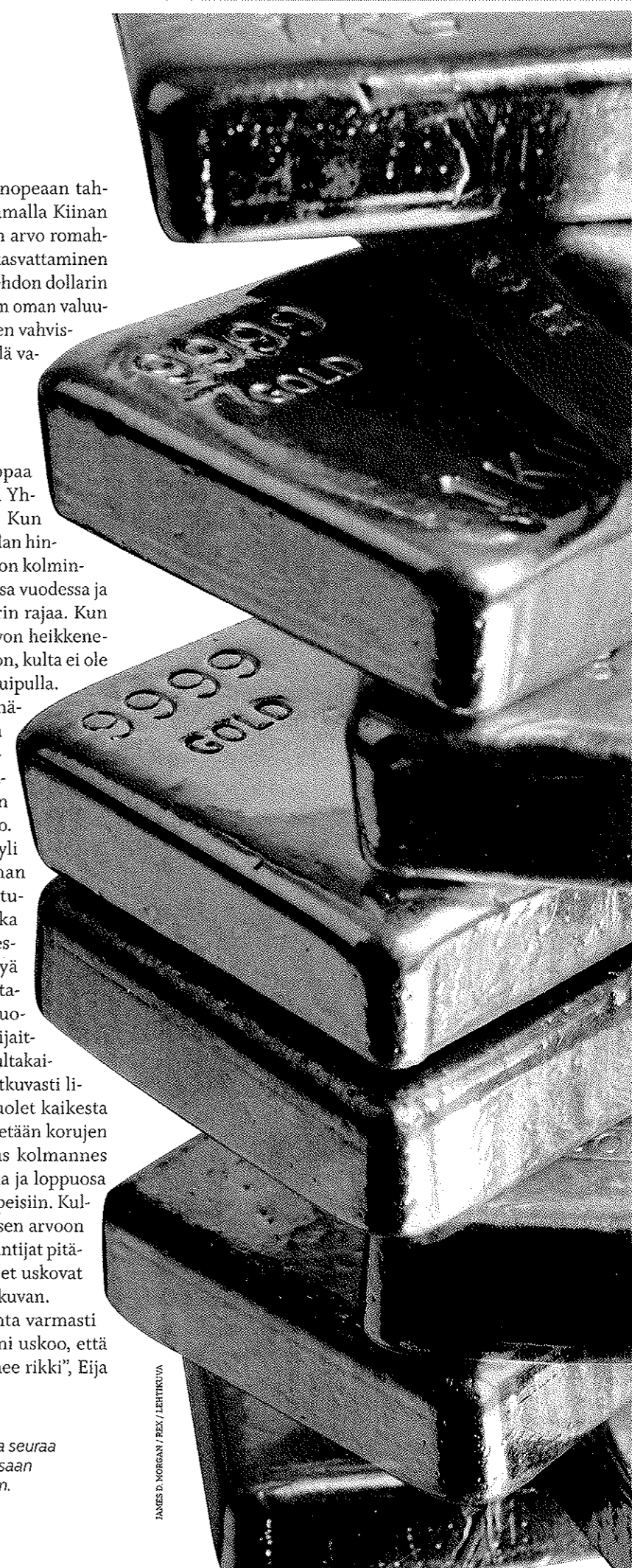
Epävarmaa ennustamista

Kullalla tehdään kauppaa maailmanmarkkinoilla Yhdysvaltain dollareilla. Kun dollarin arvo laskee, kullan hinta nousee. Kullan hinta on kolminkertaistunut muutamassa vuodessa ja lähestynyt 2 000 dollarin rajaa. Kun inflaatio eli dollarin arvon heikkeneminen otetaan huomioon, kulta ei ole vielä historiansa hintahuipulla. Inflaatiokorjattuna ennätys tehtiin 1980. Hintaa nostivat silloin Neuvostoliiton hyökkäys Afganistaniin, öljyn hinnan nousu ja inflaation pelko.

Kaivokset tuottavat yli 60 prosenttia maailman kullasta. Loppuosuus tulee romukullasta, jonka kysyntä on kasvanut keskuspankkien siirryttyä myyjästä ostajaksi. Kulta kuume nousee myös Suomessa, sillä Kittilässä sijaitsee Euroopan suurin kultakaivos ja kultaa etsitään jatkuvasti lisää. Vuosittain noin puolet kaikesta tuotetusta kullasta käytetään korujen valmistamiseen, runsas kolmannes myydään sijoituskultana ja loppuosa menee teollisuuden tarpeisiin. Kultaan sijoitetaan, koska sen arvoon uskotaan. Jotkut asiantuntijat pitävät kultaa kuplana, toiset uskovat hinnan nousun vain jatkuvan.

”Kullan markkinahinta varmasti heiluu, mutta aika moni uskoo, että 2 000 dollarin raja menee rikki”, Eija Salavirta sanoo. ■

Artikkelien välillä kirjoittaja seuraa talouden käännteitä blogissaan <http://taloudentulkki.com>.

JAMES D. MORGAN / REX / LEHTIKUVA